جالپى حالىق سالاماتتىلىقىنى جارقىن ومىرگە قادام تاستادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋرۋ كورسەتۋ قيىن بولۋ، قىمباتقا توقتاۋ ماسەلەسىن كۇش سالا شەشپ، حالىق بۇ- قاراسىنىڭ "اۋىرعاندا ەمدەلە الۋى"نا مۇمكىندىك جاساۋ جونىندە بەرگەن حالىق تۇرمىسى ۋادەسىن قۇلشىنا جۇزەگە اسىر- دى. سالاماتتى جۇڭگونىڭ شىن جاڭا كارتىناسى بىرتىندەپ سالىنۋدا.

[ءبىرىنشى ءتۇيىن]

"15 مينۋتتىق ەمدەۋ شەڭبەرى" اۋىلداستاردىڭ ەمدەلۋىنە قولايلىلىق تۋدىردى

قىستىڭ قاقاعان ايازىندا دا حالقتىڭ قامىن جەدى.

2014 ـ جىلى 12 ـ ايدا باس شۇجي شي جينپينگ جياڭسۋدىڭ جىنجياڭ دانتوۋ رايونى شيە قالاشىعى شيحاناسىنا كەلىپ، اۋىل ـ قىستاقتىڭ ەمدەۋ ءىسىنىڭ دامۋى مەن قىستاق تۇرعىندارىنىڭ اۋرۋ كورسەتۋ، ەمدەلۋ جاعدايىن ۇعىستى.

" سول كەزدە كۇن قاتتى سۋىق ەدى، سول كەزدە ءبىر قولىمدى عانا ۇسىندىم، ءبىر قولىم قالتامدا تۇردى، ءبى- راق ول قوس قولىن ۇسىندى، مەن دەرەۋ تاعى ءبىر قولىمدى الىپ شعىپ ۇسىندىم".

سول كەزدە سول جەردە بولعان ۋي دىڭيۋي قاريانىڭ سەزىنگەنى تەك باس شۇجي شي جينپينگتىڭ الاقانىنىڭ جىلۋى عانا ەمەس ەدى: "سول كۇنى باس شۇجي دەنساۋلىق جاعدايىمىزدى سۇراپ عانا قويماي، ءبىزدىڭ اۋرۋ كورسەتۋىمىزگە قولايلى جاعداي جاسالعان ـ جاسالماعاننا، ەمدەۋ اقىسىنىڭ قىمبات ـ قىمبات ەمەستى- گىنە، اۋىل ـ قىستاقتىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋ- لىق ساقتاۋ قىزمەتىنە رازى ـ رازى ەمەس- تىگىمىزگە دە نازار اۋدارادى".

4 جىلدان استام ۋاقىتتان كەيىن، ءدال قازىر 75 جاستاعى ۋي دىڭيۋي اۋىق ـ اۋىق شيحاناعا كەلىپ، اۋتوماتتى جابدىقتا قان قە- سىمىن ولشەپ تۇرادى، باس شۇجيدىڭ تاپ- سىرماسىن ول ۇمىتقان ەمەس.

اۋىرعاندا ەمدەلە الۋ ـــ بۇقارانىڭ نەگىزگى قاجەتى ءارى باس شۇجي ايرىقشا كوڭىل ءبولىپ وتىرعان ءىس.

باس شۇجي شي جينپينگ دەپ باسا دارىپتەدى: ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتىنىڭ سالماعىن تومەنگە اۋ- دارۋدى، ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ بايلى- عىن تومەنگە ءتۇسىرۋدى ىلگەرىلەتپە، قالا مەن اۋىلدىڭ نەگىزگى الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋىنىڭ بىردەيلىگىن ىلگەرىلەتپە، بۇقاراعا الەۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ جانە نەگىزگى ەمدەۋ بويىنشا حاۋىپسىز، ءۇنەمدى، قولايلى، ارزان قىزمەت وتەپ، نەگىزگى سا- تىدا بۇقارانىڭ اۋرۋ كورسەتۋىنىڭ قيىن بولۋ، قىمباتقا توقتاۋ ماسەلەسىن شىن ما- ناندە شەشۋ كەرەك.

بىرتە ـ بىرتە قۇلشىنۇلار ارقىلى ناتيجەگە جەتتى. سوڭعى جىلدارى شيە قالاشىق شيحاناسى جىنجياڭ دەنساۋلىقتى قالپىنا كەلتىرۋ، ەمدەۋ توبىمەن بىرلەسپ جۇرەك قان تامىرى، قانتتى نەسەپ اۋرۋى سياقتى 5 بىرىككەن امبولاتوريانى قۇرىپ، ادەتتەگى ءبولىم ـ كەڭسەلەردەن تىس، ءتۇستى B تيپتى ۇلترا ساۋلەلى اپپارات، تولىق اۋتوماتتى بيو ـ حيميا انالىز اپپاراتى سياقتى ەمدەۋ جابدىقتارىن ازىرلەدى.

ۋي دىڭيۋي شيحاناداعى وزگەرىس- تەردى دە ايقىن سەزىنىپتى: "قالاشىق بولعا- نىمەن، قالا دارەجەلى شيحانالاردىڭ ەم قابىلداۋعا بولادى". وسىنداي الدىندا لاۋۋىدىڭ توبىعى اۋىرادى، شيحانانىڭ ورنىباسار باستى- عى جىك ۇنحۇي رەنتگەن اپپاراتىمەن سۋرەتكە الىپ، ونى تاباندا جىنجياڭ قالالىق 1 ـ حالىق شيحاناسىنا جىبەرەدى، ءبىر مينۋتتان استام ۋاقىتتا شيحاگەردىڭ دە "سۋىەك زاتى قالىڭداعان دەگەن" دياگنوزى دا كەلىپ بولادى. "ءنومىر الىپ رەنتگەن اپپاراتىنا تۇس- كەنگە دەيىن نەبارى 5 مينۋت كەتتى، 12 يۋان جۇمسادىم. بۇرىن بولسا ءۇش ۇيىقتا- ساق تا تۇسىمىزگە كىرمەيتىن ەدى!"

قالاشىق شيحاناسىنداعى وزگەرىس- تەر جىنجياڭنىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ رەفورماسىندا العا قاراي باتىل قادام تاستاعا- نىن كورسەتتى. الستان دياگنوز قويۋ، دارە- جە بويىنشا دياگنوز قويۋ، ەمدەۋ ارقىلى نە- گىزگى ساتى شيحاناسى مەن جەرگىلىكتى ورنىنداعى 3A دارەجەلى شيحانا بىرلەسپ دياگنوز قويۋ، ەمدەۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، بۇ- قارا ءۇيدىڭ جاننىنداعى "15 مينۋتتىق ەمدەۋ شەڭبەرى"نىڭ اناعۇرلىم كوپ قولايلى پاي- داسىنان يگىلىكتەنە الاتىن بولدى.

بۇگىنگە شيە قالاشىعىنداعى تۇرعىندار- دىڭ شيحانا امبولاتوريالارىندا اۋرۋ كورسەتۋ سالىستىرماسى 2015 ـ جىلدىڭ الدىنداعى 63%تەن 2018 ـ جىلى 81.6%كە ءوستى.

[ءتىلشى ەستەلىگى]

ءۇيدىڭ جاننىنداعى شيحانانىڭ ويدا- عىداي قۇرىلۋ ـ قۇرىلماۋى بۇقارانىڭ سا- لاماتتىعىنا تىكەلەي قاتىستى.

شيە قالاشىعى ـــ الىپ چاڭجياڭ داريا-سىنداعى "شاعىن ارال". بۇرىن بۇكىل قالاشىق بويىنشا 14 مىڭداي بۇقارا "ناۋقاستانىپ جان ۇزۋدەن، سوندايى ـ اق جول ـ قاتىناستىڭ ناشارلىلىعىنان شيپاگەر- گە جەتە الماي جان ۇزۋدەن قورقاتىن".

2014 ـ جىلى 12 ـ ايدا باس شۇجي شي جينپينگ شيە قالاشىق شيحاناسىندا قىزمەت تەكسەرگەننەن كەيىن، وسى اۋىل ـ قالاشىق شيحاناسىنىڭ تۇرعىندارعا اكەل- گەن "سالاماتتىلىق پايدا"سى بىرتىندەپ جارىققا شىقتى، "جەڭىل ناۋقاستى ارالدان شعارماۋ" رەالدىققا اينالدى

ۋي دىڭيۋيدىڭ باستان وتكەرگەن "بىر- نەشە مينۋت ىشىندە ينتەرنەتتە مامان ءنومى- رىن الۋى" ـــ بۇگىنگە كوپتەگەن نەگىزگى ساتى ەمدەۋ قىزمەت وتەۋ قۇرىلمدارىنىڭ "الۋەتتەنگەندىگى"نىڭ نقشام كورىنىسى ـــ قازىر ەلىمىزدە قالا مەن اۋىلدى قامتىعان نە- گىزگى ساتى ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋ جەلىسى نەگىزىنەن قۇرىلىپ، ءۇيدىڭ جاننىنداعى "15 مينۋتتىق ەمدەۋ شەڭ- بەرى"ن كۇش سالا قالىپتاستىردى، "اۋىرعاندا ەمدەلە الۋ" ارمان ـ تىلەگى اۋرۋ كورسەتۋ، ەمدەلۋدىڭ ناقتى پايداسىنا اينالۋدا.

[ەكىنشى ءتۇيىن]

سالاماتتىق ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەدەيلىكتەن ارىلتۋداعى كەدەرگىنى الاستادى

لۇيليانشان تاۋى قوينىاۋىنداعى سانشي ولكەسى كىلان اۋدانىنىڭ جەرى تەرەڭ سايلى، تىك شاتقالدى بولىپ كەلەدى.

جولدىڭ ناشارلىعى، كەدەيلىك، اۋرۋ وسى جەردەگى اۋىلداستاردى ابدەن شىر- ماعان ەدى.

وسى جۇتاڭ جەردەگى جاۋجياۋا قىستاعىنداعى ۋاڭ سانىنۇيدىڭ وتباسىنىڭ تۇرمىسى ەرەكشە قيىن ەدى.

ۋاڭ سانىنۇي جاستايىنان جەل ـ قۇزدىق جۇرەك اۋرۋىنا جانە جوعارى قان قىسىمى اۋرۋىنا شالدىققان، بەرتىندە تاعى كەڭىردەك تارامىنىڭ سوزىلمالى قا- بىنۋى ناۋقاسى پايدا بولدى. جىعىلعانعا جۇدىرىق دەگەندەي، نەشە جىلدىڭ الدىن- دا كۇيەۋى، ۇلى ىركەس ـ تىركەس دۇنيە سالدى، كەلىنى دە كەتپە قالدى، مۇگە- دەك نەمەرە ۇلى مەن نەمەرە قىزىنا جالعىز ءوزى قاراپ كەلەدى.

2017 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن، باس شۇجي شي جينپينگ ەرەكشە قىنىشىلىعى بار وسى وتباسىنا كەلىپ، ۋاڭ سانىنۇيدى جۇباتىپ، ونى جاقسى ءومىر كەشۋگە شابىتتاندىردى، جەرگىلىكتى ورنىنداعى كادرلاردى ونىڭ نەمەرە ۇلى مەن نەمەرە قىزىن ارنايى تاربيەلەۋگە ورنالاستىرۋدى تاپسىردى. بۇل مەيىر ـ شاپاعات ۋاڭ سانىنۇيدىڭ ەسىنەن شىققان جوق.

اۋرۋ سەبەبىنەن كەدەيلەسۋ، اۋرۋ سەبەبىنەن قايتا كەدەيلەسۋ سىندى كەدەي- لىكتەن ارىلۋ جولىنداعى وسى كەدەرگى ـــ باس شۇجي شي جينپينگ، ءسوز جوق، شەشۋدى ايتپ قايتا ـ قايتا باسا دارىپتە- گەن ماسەلە.

كىلان اۋدانىندا قىزمەت تەكسەرگەن سوڭ، باس شۇجي شي جينپينگ تاعى تاييۋاندا اۋىر كەدەي وڭىرلەردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋ- دان قامال الۋ ۇگىمە ءماجىلىسىن باسقارىپ اشىپ، اۋرۋ سەبەبىنەن كەدەيلەسكەن بۇقاراعا مەدىتسينالىق كومەك بەرۋ، ۋاقىتشا قۇتقارۋ ـ كومەكتەسۋ، قايىر ـ ساحاباتتىق قۇتقارۋ ـ كو- مەكتەسۋ سياقتى كومەكتەسۋ، سۇيەمەلدەۋ سەر- پىنىن ارتتىرۋدى تالاپ ەتتى.

قازىرگى تاڭدا تۇتاس قىستاقتى كو- شىرۋگە بايلانىستى، ۋاڭ سانىنۇي جەر ۇيدەن جاڭا ەيماراتقا كوشىپ كىردى، ۇنەمى بارىپ اۋرۋدىن تەكسەرىپ، ءدارى بەرىپ تۇراتىن وتباسلىق شيپاگەر بار. بىلتىر ۋاڭ سانىنۇي 2 رەت شيحاناعا جاتىپ ەمدەلدى، بۇعان جالپى 8914.3 يۋان جۇمسالدى، ءوز جاننان نەبارى 525.77 يۋان شعاردى.

كىلان اۋدانىنداعى ەمدەۋ قامتاماسىز- دانىندىرۋ مەكەمەسىنىڭ باستىعى چىك فۇشىك بىلاي دەدى: سوڭعى 2 جىلدان بەرى، ءبىز باس شۇجي شي جينپينگ قىزمەت تەكـ- سەرگەندە العا قويعان تالاپتى تياناقتاندىر- دىق، اۋدان بويىنشا ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعاندارىدىڭ اراسىندا الدىڭ- عى جارتى جىلدا 3967 ادام (رەت) شيحانا- عا جاتىپ ەمدەلدى، جالپى 26 ميللىون 132 مىڭ 400 يۋان جۇمسالدى، "ءۇش قام- سىزداندىرۋ، ءۇش قۇتقارۋ ـ كومەك" بو- ينشا ەسەپتەن كوتەرتىپ تولەم بەرىلگەن سوڭ، كەدەي وتباسلارىنىڭ ەسەپتەن كوتەرتۋ سالىستىرماسى 90%تەن استى.

"ءۇش قامسزداندىرۋ، ءۇش قۇتقارۋ ـ كومەك" ـــ باس شۇجي شي جينپينگ 2017 ـ جىلى سانشيدە قىزمەت تەكسەرگەننەن كەيىن سانشي ولكەسىنىڭ اۋرۋدان كەدەي- لەسۋدى جويۋ ءۇشىن اتقارعان كەلەلى حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسىنىڭ ءبىرى، نەگىزگى ەمدەۋ قامسزداندىرۋى، سالماق- تى ناۋقاس قامسزداندىرۋى جانە تولىقتاما ەمدەۋ قامسزداندىرۋ بويىنشا ەسەپتەن كوتەرۋ ارقىلى كەدەيلەردىڭ اۋرۋ كورسە- تپ، ەمدەلۋدەن تومەنگى شەكتەن تۇسىر- مەي قامتاماسىزداندىردى.

2018 ـ جىلدىڭ ايعىنا دەيىن، ۋاڭ سانىنۇيدىڭ ۇيىندەگى 3 جان كە- دەيلىكتەن ءساتتى ارىلتىلدى. جاسى جەتپىسكە تاياعان ول: "جاقسى داۋىردە جاساعانمىز ـــ ەڭ ۇلكەن باقىتىمىز" دەدى شىنايى اسەرلەنە.

[ءتىلشى ەستەلىگى]

"قۇتقارۋ كولىگىنە وتىرىڭىز، ءبىر شوشقانى تەككە باققانىڭىز؛ شيحاناعا ءبىر رەت جاتساڭىز، جوعالار ءبىر جىلدىق تاپ- قانىڭىز".

كەڭ تارالعان وسى تاقپاق ـــ شارۋالار- دىڭ اۋىرىپ قالۋدان قورقۋىنىڭ، اۋرۋدان ەڭسە كوتەرە الماۋىنىڭ شىنايى بەينەسى.

قاي جەردە قىنىشىلىق بولسا، سول جەردىڭ قامىن جەدى.

شي جينپينگ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شىنايى قامقور- لىعىندا، قازىرگە دەيىن، ەلىمىزدە اۋرۋ سەبەبىنەن كەدەيلەسكەن، قايتا كەدەيلەسـ- كەن 6 ميللىون 700 مىڭ وتباسى كەدەي- لىكتەن ارىلدى، اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەي- لەرگە قاتىستى ارنايى ەمدەلەتىن سالماقتى ناۋقاستىڭ ءتۇرى 25كە جەتتى.

اۋرۋ سەبەبىنەن كەدەيلەسكەندەر- دىڭ جاعدايىن انىقتاپ، اۋرۋ كورسەتۋدىڭ قيىن بولۋ، قىمباتقا توقتاۋىن شەشۋدىڭ ءادىسىن تاپتى، الداعى 2 جىلدا ەلىمىز ەمدەۋ قامتاماسىزداندىرۋ ساياساتىنداعى ولقىلىقتار- دى دالمە ـ ءدال تولىقتاپ، "ۋاڭ سانىنۇي- لەر"دىڭ اۋرۋ سەبەبىنەن كەدەيلەسۋ، قايتا كەدەيلەسۋ قىسپاعىنان شىعۋىنا انا- عۇرلىم مۇمكىندىك جاسايدى.

[ءۇشىنشى ءتۇيىن]

بۇقارانىڭ ءدارى ـ دارمەكتەن حاۋىپسىز پايدالانۋىنىڭ تومەنگى شەگىن ساقتادى

"حاۋىپسىز، سەنىمدى، الاڭسىز بولۋ" ـــ 4 جىلدىڭ الدىندا باس شۇجي شي جينپينگ جيلين اۋدانىنىڭ ءدارى ـ دارمەك توبى يانجي جارنا شەكتى سەرىكتەستىگىنە كەلىپ، ءدارى ءوندىرىـ- سى جونىندە وسى تالاپتى العا قويدى.

"4 جىلدان بەرى، باس شۇجي شي جينپينگتىڭ تاپسىرماسى ءبىزدىڭ اربىرەۋىمىزدىڭ جۇرەگىمىزدەگى اقلىلى- عا اينالىپ، ءسات سايىن ۇمىتپاي كەلە- مىز"، ـ دەدى سەرىكتەستىكتىڭ وندى- رىسكە جاۋاپتى ورنىباسار باس دىرەكتو- رى يوۋ حايتاۋ.

شلىڭگىر ىستىق بولسا دا، يوۋ حايتاۋ رەتتى جۇمىس كىيمىن ۇستىنەن تاستامادى.

وندىرىسكە جاۋاپتى ورنىباسار باس دىرەكتورلىق مىندەتتى ۇستىنە العان سوڭ، يوۋ حايتاۋ ءاربىر تال ءدارىنىڭ اس- تارىندا حالىق تۇرمىسىنداعى كوڭىل اۋ- دارۋعا ءتىيىستى ءتۇيىن جاتقانىن ونان ارى ءتۇسىندى: "كىشكەنتاي ءبىر تال ءدارى ـــ كاسىپورىننىڭ ءدارى ـ دارمەك حاۋىپسىز- دىگى، ونىمدىلىگى، جاڭالىق اشۋ جونىن- دەگى جاۋاپكەرشىلىگى، ول ادام ومىرد- مەن قاتىستى ءارى كاسىپورىننىڭ تاعدىرىن بەلگىلەيدى".

"ءدارى ـ دارمەك حاۋىپسىزدىگىنىڭ جاۋاپكەرشىلىگى تايشان تاۋنان دا اۋىر... ءاربىر ءدارى كاسىپورىندارى، قوعامدىق جاۋاپكەرشىلىكتى، ءسوز جوق، مۇقيات وتەپ، ءار ءتۇرلى ءدارىنىڭ، ءاربىر تال ءدارىنىڭ حاۋىپسىز، سەنىمدى بولۋىنا، الاڭسىز تۇتىنىلۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك". كەزىندە باس شۇجي شي جينپينگ قىزمەت تەكسەرگەن سەحتا، يوۋ حايتاۋ باس شۇجيدىڭ ماڭىزدى ءسوزىن ءبىر ءاربىن قالدىرماي ايتىپ شقتى.

ول تىلشىگە بۇل باس شۇجي تاپسىر- عان "مىندەت" عانا ەمەس، ونان دا ماڭىز- دىسى، ءوزىن ءسات سايىن ەسكەرتىپ وتىرۋ ءۇشىن، وسى سوزدەردى جۇرەگىندە ساقتاپ، سۋداي جاتتاپ العانىن، ءبىر تال كىشكەنتاي ءدارىنىڭ بۇقارانىڭ ءومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە قاتىستى ەكەنىن، تىنتەي دە شالاعايلىق دىستەۋگە بولمايتىنىن ايتتى.

حايۋاناتتاردىڭ شىكى مۇشەلەرىن تو- ڭازىتىپ تاسۋدا، تەمپەراتۋرانى ەستەلىككە الىپ تۇرۋدان ەل شىنىدەگى وزىق دەڭگەيدەگى توڭازىتىلعان قۇرعاق ۇنتاق جا- سالمالار ءوندىرىس سەحىن جوبالاۋ ءارى قۇرۋعا، تولىق اۋتوماتتى تەكسەرۋ اپپارا- تىنىڭ ونىمدەردىڭ ۋاكۇمداعى ساڭلاۋسىز تۇمشالانۋىن ءاربىر قۇمىرا بويىنشا تەكـ- سەرۋگە، ودان ارى قاراي ءاربىر ميكروپسىز ءوندىرىس جەلىسىنىڭ ءار جىلى ءبىر رەت ەلكتەمەلى قۇيۋ، قوراپتاۋ سناعىن جۇرگىزۋىنە دەيىن...

يوۋ حايتاۋ بىلاي دەدى: "ءدارى ـ دارمەكتىڭ ساپا وتكەلىن مىقتاپ يگەرۋ كەرەك. كاسىپورىن ماڭگى داماۋ ءۇشىن، ءدارى ـ دارمەك ساپا حاۋىپسىزدىگىن ماڭگى يگەرۋگە كەرەك".

[ءتىلشى ەستەلىگى]

ءدارى ـ دارمەك حاۋىپسىزدىگى ادام ومىرىمەن قاتىستى.

جاڭا ءدارىنىڭ، جاقسى ءدارىنىڭ قو- لايلىلىعى ـــ تىپتەن مىڭداعان ناۋقاستىڭ كوكەيى تەستى ءۇمىتى.

راكفا قارسى دارىلەردىڭ نولدىك كەدەن باجىسى، جاڭا دارىلەردى تەكسەرۋ ـ بەكتۇدى جەدەلدەتۋ، تۇتاس بارىستىق قاي- نارىنان قۇزاستىرۋ ءتۇزىمىن ورناتۋ... سوڭعى جىلدارى مەملەكەتتىڭ قاتىستى تاراۋ- لارى كەشەندى شارا قولدانىپ، "حاۋىپسىز، سەنىمدى، الاڭسىز بولۋ"دى ءدارى ـ دارمەك ءوندىرۋ، ساتۋ، قولدانۋدىڭ جالپى بارىسىنا جازۋعا كۇش سالدى. ساياسات پايداسىنىڭ بىرتىندەپ جارىققا شىعۋىنا بايـ- لانىستى، اناعۇرلىم كوپ ناۋقاس الاڭسىز تۇتىنىلاتىن، ارزان باعالى دارىلەردى تۇتىـ- ناتىن بولادى.

(تىلشىلەر: چىن سۇڭ، چيۋ بيڭچيڭ، لياڭ شياۋفي، جين جينشيۋ، يۋە رانران)

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 8 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حاباري)

باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇمىستاندىرۋ: تۇرمىسىمىزدى بارعان سايىن جاقسارتتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋىل شارۋاشىلىق قوسىمشا ونىمدەرىن مانەرلەۋ كاسىبى سياقتى ەڭبەك شوعىر- لى كاسىپتەردىڭ داماۋى جانە ساياساتـ- تىڭ تياناقتانۋ جاعدايى جونىندە تالاي رەت تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، قىستاق قۇرعان زاۋود، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى قۇرىلىسىن جانە بۇلاردان ءونىمدى پايدالانۋدى ىلگەرىـ- لەتۋ جاعدايىن تەكسەرىپ ـ زەرتتەدى؛ اۋ- تونوميالى رايوندىق كەدەيلەردى سۇيە- مەلدەۋ كەڭسەسى كۇشتەردى ۇيىمداستـ- رىپ ەڭبەككۇش شعاراتىن جەرگە، ەڭـ- بەككۇش قابىلدايتىن جەرگە بارىپ، ۇستىنـ- دە سۇيەمەلدەپ، دىشكى ولكەلەردەگى شينجياڭعا كومەكتەسەتىن ولكە، قالالارعا بارىپ، ەڭبەككۇشتەردى ۇشتاستىرىپ، جۇمىستانۋ ورنىن تياناقتاندىردى.

اۋىل ـ قىستاقتاعى ارتىق ەڭبەك- كۇشتەردى باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىس- تىرىپ جۇمىستاندىرۋ ـــ اۋتونوميالى را- يوننىڭ جۇمىستاندىرۋ قىزمەتىندەگى ما- ڭىزدىنىڭ ماڭىزدىسى. اۋتونوميالى را- يوندىق پارتكوم جۇمىستاندىرۋدى ماڭداي الدى ورىنعا قويۋ ستراتەگياسىنا جانە اناعۇرلىم بەلسەندى جۇمىستاندىرۋ ساياساتىنا تاباندى بولىپ، ۇكىمەتتىڭ جەتەكشىلىك ەتۋىن نەگىز ەتكەن ۇيىم- دى تۇردە باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىس- تىرىپ جۇمىستاندىرۋدىڭ جاڭا مەحانيز- مىن قاراستىرىپ، ورناتىپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق ـ وبلىس اۋىل ـ قىستاقتارىنداعى ارتىق ەڭبەككۇشتەردى باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇمىس- تاندىرۋدى ورنىقتى ىلگەرىلەتتى. ساناققا قاراعاندا، بيىل العاشقى 7 ايدا، وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق ـ وبلىس اۋىل ـ قىستاقتارىنداعى ارتىق ەڭبەككۇشتەن ءبىر ميللىيون 207 مىڭ ادام ـ رەت باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇمىستاندىـ- رىلعان، بۇل سايكەس مەزگىلدەگىدەن 330 مىڭ ادام ـ رەت ارتقان.

"پارتيانىڭ ابزال ساياساتى ءبىز- دى ءۇيىمىزدىڭ جاننىندا جۇمىستاندىر- دى، ەگىن سالعانىنان سىرت، كىرىسىمىز دە بار، سونىمەن وتباسىمىز تەز ارادا كە- دەيلىكتەن ارىلاتىن بولادى"، ـ دەدى 8 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى قاراقاش اۋدانى قا- راساي اۋىلى باقچي قىستاعىنىڭ تۇرعىنى حايىرنيسا باكىر.

■ دالمە ـ ءدال باسقارىپ، جۇمىستاندىرىپ كەدەيلىكتەن ارىلتۋعا دەم بەردى

اۋىل ـ قىستاقتاعى ارتىق ەڭبەك- كۇشتەردى باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىس- تىرىپ جۇمىستاندىرۋ جۇمىسىن ويداعى- داي ىستەۋ تاراۋلارىدىڭ، ءار كاسىپ سا- لاسىنىڭ بىرگە قۇلشىنۇىن قاجەت ەتە- دى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ورىستە- تىلگەننەن بەرى، قاتىستى تاراۋلار، ورنىندار جۇمىسقا ورنالاستىرىپ كەدەي- لەردى سۇيەمەلدەۋدى اناعۇرلىم كور- نەكتى ورىنعا قويدى. ادامعا تياناقتاڭ- دىرۋ، كادەگە جاراتۋ، ءونىمدى بولۋ پرينسيپىنە ساي، اۋتونوميالى رايوندىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قام- تاماسىزداندىرۋ مەڭگەرمەسى اۋىل ـ قىستاقتاعى ەڭبەككۇشتەردى باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇمىستاندىـ- رۋدى باسقارۋ جۇيەسىن قۇرىپ، باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇ- مىستاندىرىلاتىندارىدى شىن اتى ـ جونىـ- مەن يكەمدى باسقاردى. "وسى ساندى مالىمەت قامباسىن اشساق، وڭتۇستىك شينجياڭداعى اۋىر كەدەي اۋداندارىدىڭ باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىپ جۇ- مىستاندىرعان كەدەي وتباسىلارىنداعى ەڭبەككۇشتەر، قاي جەردە جۇمىستاندىرىلـ- دى، قاندايى جۇمىس ىستەيدى، كىرىسى قانشا دەگەن سياقتى ينفورماتسيالار انىق كورىنىپ تۇرادى"، ـ دەدى اۋتونوميالى رايوندىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعام- دىق قامتاماسىزداندىرۋ مەڭگەرمەسى شارۋا جۇمىسكەرلەر قىزمەت باسقارماسى- نىڭ باستىعى لي جۇڭ ـ ۋ.

سوڭعى جىلدارى شينجياڭ جۇڭتاي توبى وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق وبلىسىنداعى كەدەي وتباسىلارىنـ- داعى ەڭبەككۇشتەردەن 4269 ادامدى ىرىقتى تۇردە قابىلداپ جۇمىسقا ورنا- لاستىردى. 7 ـ ايدىڭ ورتا شەنىندە، اۋتو- نوميالى رايوندىق قاتىستى تاراۋلار، ورنىندار جۇڭتاي توبىنىڭ حۋاتاي سەرىكتەستىگىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كاسىپورىنـ- نىڭ جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەر قوسىنى قۇرد- ىلسى، قىزمەت ورنىنداعى جۇمىسشى ـ قىز- مەتكەرلەردىڭ شەبەرلىگىن ءوسىرىپ تاربـ- يەلەۋ، قاتىستى ساياساتتىق قوسىمشا قا- راجاتتاردىڭ تياناقتاندىرىلۋى سياقتى جاعدايلاردى ۇعىستى.

اۋتونوميالى رايوننىڭ جۇمىسقا ور- نالاستىرىپ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ- دىڭ 3 جىلدىق جوباسىنا ساي، بيىل وڭتۇستىك شينجياڭداعى 22 اۋىر كەدەي اۋداندا ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاڭـ- دىرىلعان كەدەي وتباسىلارىنداعى ەڭـ- بەككۇشتەردەن 40 مىڭ ادام باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىلىپ جۇمىستاڭـ- دىرىلادى. ساناققا قاراعاندا، بيىل الدىڭـ- عى 7 ايدا وڭتۇستىك شينجياڭداعى 22 اۋىر كەدەي اۋداندا ارحيۆ تۇرعىزىلىپ، كارتچـ- كالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلارىنداعى ەڭبەككۇشتەردەن 59 مىڭ ادام باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىلعان. وڭتۇستىك شينجياڭداعى كەدەي وتباسىلارىنداعى ەڭـ- بەككۇشتەردىڭ اراسىندا پارتيانىڭ ابزال ساياساتىنىڭ ارقاسىندا جۇمىسقا ورنالاسىپ كەدەيلىكتەن ارىلۋ جولىنا تۇسكەندەر بارعان سايىن كوبەيۋدە.

■ تۇراقتى كىرىس تاماشا تۇرمىسقا باستادى

"قازىر قىزمەتىم بار، ءوز قابىلە- تىممەن اقشا تابامىن، قازىرگى كۇيىمدى جاقسى كورەمىن". 8 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى، ءۇشتۇرپان اۋدانى ايسفىن توقە- ماشىلىق، كيىم ـ كەشەك شەكتى سەرىكـ- تەستىگىنىڭ قىزمەتكەرى ۋاتانگۇل كەرىم قۇانا وسىنى ايتتى.

ۋاتانگۇلدىڭ ءۇيى ءۇشتۇرپان اۋ- دانى جاركوپىر اۋىلىنىڭ جاركوپىر قىس- تاعىندا. 2 ايدىڭ الدىندا عانا ول وت باسى، وشاق قاسىنداعى ايەل ەدى. وسى زاۋودتا ول سياقتى جۇمىستانعان اۋىل ـ قىستاقتاعى ارتىق ەڭبەككۇشتەر- دەن 900دەن استام جۇمىس ىستەيدى، مۇنىڭ 300دەن استامى كەدەي وتباسـ- نان شىققان ەڭبەككۇشتەر.

اۋتونوميالى رايوندىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزدان- دىرۋ مەڭگەرمەسى كەڭسەسىنىڭ مەڭـ- گەرۋشىسى چي يۇڭفۇ بىلاي دەدى: "ءبىز ماسەلەگە قاداعالاۋ ءتىزىمىن جاساپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ شارالارىن، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ ۋاقىت شەگىن، اسىرە- سە، حالىق تۇرمىسى سالاسىنا ساياتىن جۇمىستاندىرۋ سياقتى ماسەلەلەردى تۇرلەر بويىنشا بەلگىلەپ، تاباندا ورنىـ- داپ، تاباندا تۇزەتىپ، بىلگەن زامانداا تۇزەتىپ باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستـ- رىلىپ جۇمىستاندىرىلعان اناعۇرلىم كوپ ادامنىڭ ۇزاق ۋاقىت جۇمىستانۇىنا، تۇ- راقتى جۇمىستانۇىنا مۇمكىندىك جاسا- دىق". اۋتونوميالى رايوندىق ونەركا- سپ جانە ينفورماتسيالاندىرۋ مەڭگەر- مەسى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە كەڭـ- سەسىنىڭ جاۋاپتىسى: "ءبىز تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن قىزمەتتى ىلگەرد- ىلەتۋدىڭ ناقتى شاراسىنا، ماسەلەنى شەشۋدىڭ ناقتى ارەكەتىنە اينالدىرۋعا قۇلشـ- نىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ داماۋىنىڭ اۋىل ـ قىستاقتاعى اناعۇرلىم كوپ ارتىق ەڭبەك- كۇشتەردىڭ باسقا كاسىپ سالاسىنا ويىستىرىلىپ جۇمىستانۇىنا جەتەكشىلىك ەتۋىنە مۇمكىندىك جاسايمىز" دەدى.

رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ شارالارى ناقتى ونىمدىلىككە جەتىپ، باسقا كاسىپ سالا- سىنا ويىستىرىپ جۇمىستاندىرۋ ابزال ساياساتى تياناقتاندىرىلىپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى كەدەي وتباسىلارىنداعى ۋاتانگۇل سياقتى ەڭبەككۇشتەردىڭ قىز- مەتكە، كىرىسكە قول جەتكىزىپ، رۋحانى بەت ـ بەينەسىنىڭ شىنتاي جاڭارۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.